

BÜLTEN

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ ÜYE VE DESTEKÇİLERİ İÇİN
2022/1

İNSAN HAKLARI MÜCADELEMİZ,
20 YAŞINDA!

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

BÜLTEN

İLETİŞİME GEÇİN

[amnesty.org.tr](https://www.amnesty.org.tr)

bulten@amnesty.org.tr

+ (90) 212 361 62 17

BİZE KATILIN

bit.ly/aforgutu

twitter.com/aforgutu

[instagram.com/aforgutu](https://www.instagram.com/aforgutu)

Dergi Adı: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi Bülteni
İmtiyaz Sahibinin adı: Ece Ünver Mataracı
Sorumlu Yazı İşleri Müdürünün Adı: Necmettin Tuğkan Gündoğdu
Editör: Fatma Yörür
Çeviri Editörü: Dila Keleş
Fotoğraf Editörü: Fırat Doğan
Tasarım/Uygulama: Altuğ Çavuşoğlu

Yönetim Yeri, Adresi: Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi İktisadi İşletmesi
Hacımimi Mah. Kemeraltı Cad. No:31 Adahan Kat:2
Karaköy Beyoğlu/İSTANBUL
Basım Yapanın Adı ve Adresi: Hilmi Celhunz, Format Matbaacılık San. ve Tic. Ltd.
Yeşilce Mahallesi Gıme Caddesi Dumanlı Sokak No:2 4.Levent
Kağıthane/İSTANBUL Tel: +90 212 280 98 54
Basım Tarihi: Nisan 2022
Yayın Türü: Yerel süreli yayın, dört ayda bir yayımlanır

Kapak Fotoğrafı: UAÖ Türkiye'nin 10 Aralık İnsan Hakları Günü'nde Taksim Meydanı'nda gerçekleştirdiği eylemden bir kare, 2006.

İÇİNDEKİLER

DÜNYA GENELİNDEN İYİ
HABERLER

6-7

UAÖ TÜRKİYE 20 YAŞINDA!

8-11

8 MART'I SÖZLERİMİZ VE
EYLEMLERİMİZLE KARŞILADIK

12-14

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK
AYRIMCILIK VE APARTHEID

14-15

SAVAŞ ÖNCE İNSAN HAKLARINI
VURDU

16-17

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

18-19

İNSAN HAKLARI EĞİTİM
PROGRAMI

20-21

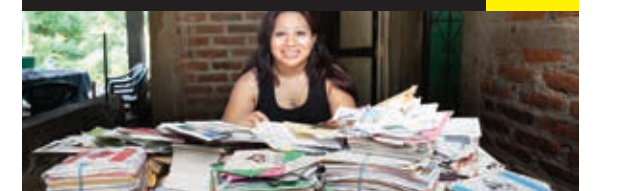
DAVA GÖZLEM PROGRAMI

22-23

MEKTUPLARIMIZLA DEĞİŞİM
MÜMKÜN MÜ?

24-25

Uluslararası Af Örgütü Mısır Şubesi tarafından kadın insan hakları savunucularına dikkat çekmek amacıyla hazırlanmış poster, 1993 ©Amnesty International

HERKESE MERHABA,

2022 yılının ilk bülteniyle karşınızdayız.

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak bu Mart ayında, Türkiye'deki 20 yılımızı geride bırakacağız. 20 yıllık insan hakları mücadelesinde yer almış, bizlere destek vermiş herkese çok teşekkürler. İyi ki varsınız!

Yılın ilk bülteninde sizlere dünya ve Türkiye'deki insan hakları gündemini pek çok farklı başlık altında aktarıyoruz.

Şubat ayında 'İsrail'in Apartheid Rejimi: Filistinlilere Yönelik Irksal Ayrımcılık ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar' başlıklı dört yıllık araştırmaya dayanan bir rapor yayınladık. Rapor dünya ve Türkiye'de büyük ses getirdi. Öyle ki, Mart ayında BM Özel Raportörü Michael Lynk, İsrail'in apartheid uyguladığını söyledi. Bu sayımızda Kampanya Sorumlumuz Damla Uğantaş'ın kaleminden rapora dair önemli bulguları okuyacaksınız.

Aralık ayında yayınladığımız "Türkiye, Sözlere Eyleme Geçir: Kadına Yönelik Şiddeti Ortadan Kaldırma Yükümlülüğü" başlıklı raporda, kadına yönelik şiddetin öğelerinden biri olarak barışçıl protestolara yapılan müdahaleleri işaret etmiş, protesto hakkının güvenceye alınmasını talep etmiştik. Bu raporun üzerinden yalnızca birkaç ay geçmişken, İstanbul Valiliği 8 Mart'ta hukuksuz yasak ilan etti. 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde haklarını talep etmek için sokaklarda olmak isteyenlerin barışçıl protesto hakkı bir kez daha ihlal edildi. Türkiye'nin tarafı olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere birçok uluslararası insan hakları sözleşmesi, barışçıl toplanma özgürlüğü hakkının ancak meşru bir amaçla, hukuka uygun ve zaruri nedenlerle orantılı olarak kısıtlanabileceği konusunda açıktır. 8 Mart ve kadın hakları başlığımızı Kampanya Koordinatörümüz Göksu Özahışalı sizler için yazdı.

Son olarak, Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile ilgili Uluslararası Af Örgütü'nün yaptığı çalışmaların bir özeti yine bu sayımızın ilerleyen sayfalarında bulacaksınız. Bu ve bültenimize sığmayan tüm çalışmalarımızı daha yakından takip etmek isterseniz bizi sosyal medya hesaplarımızdan takip edebilirsiniz.

Yılın ilerleyen sayılarında insan hakları kazanımlarının geniş yer aldığı sayfalarımızda buluşmak dileğiyle,

Sevgiler,

Ece Ünver

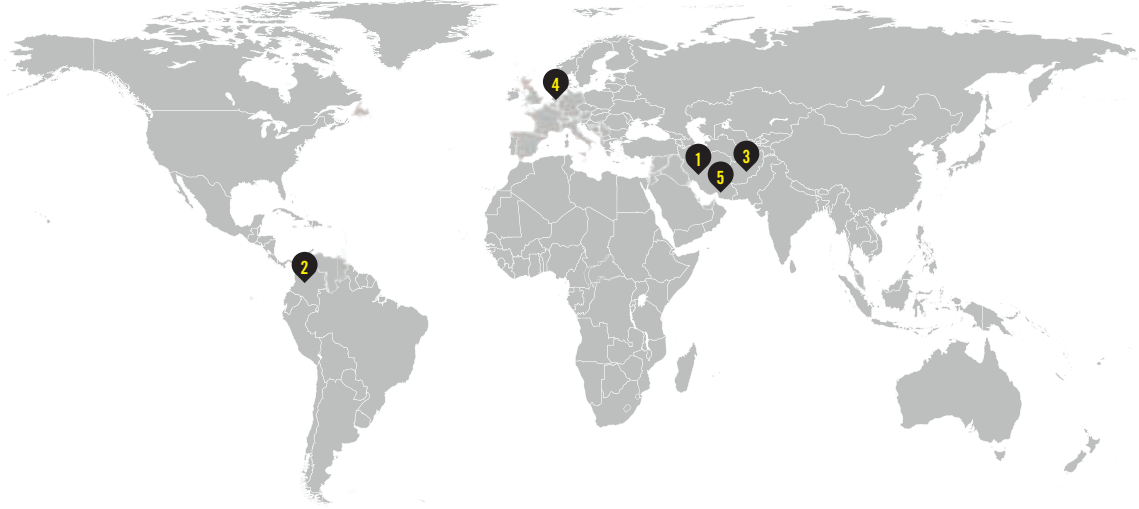
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Direktörü

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

DÜNYA GENELİNDEN İYİ HABERLER

DİLA KELEŞ
Çeviri Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

1 İRAN'DA HADDADİ'YE VERİLEN ÖLÜM CEZASI BOZULDU

14 Şubat'ta, İran Yüksek Mahkemesi 1. Dairesi, 15 yaşından küçükken meydana gelen bir suç nedeniyle 2004'te ölüm cezasına mahkum edilen Muhammed Reza Haddadi hakkındaki cezayı bozdu. Muhammed Reza, hiçbir şekilde adil

olmayan bir yargılama sonucunda henüz çocukken bu cezaya mahkum edilmişti. Cezanın infazı için altı kez tarih belirlendi ve ardından iptal edildi. Muhammed hayatının büyük bir kısmını, her an öldürülebilecek olmanın tarifsiz eziyetiyle ve travmasıyla geçirdi.

Muhammed Reza, ilk gözaltına alındığında sorgu sırasında cinayet itirafında bulunmuştu; ancak daha sonra, aynı davada yargılanan diğer iki kişi tarafından üzerinde baskı kurulduğunu söyleyerek ifadesini geri çekti. Sonradan diğer sanıklar da suçun işlenmesinde Muhammed Reza'yı işaret eden beyanlarından vazgeçti. Mevcut durumda bu kişiler cinayet suçundan tutuklu bulunuyor.

Uluslararası Af Örgütü, daha önce Muhammed Reza Haddadi'nin serbest bırakılması için defalarca çağırıda bulundu. İran yetkilileri, İran'ın uluslararası hukuk kapsamındaki yükümlülükleri gereğince çocuk suçlulara karşı ölüm cezasına başvurmayacağına son vermediler.

2 KOLOMBİYA'DA KÜRTAJ SUÇ OLMaktan ÇIKARILDI

21 Şubat'ta, Kolombiya Anayasa Mahkemesi, gebeliğin ilk 24 haftasında kürtajın suç olmaktan çıkarılmasına hükmetti. Karar, insan hakları açısından önemli bir kazanım. 24 haftayı aşan gebeliklerde yasal kürtaja, gebe kişinin hayatına veya sağlığına yönelik risk söz konusu olduğunda, hayati tehlike barındıran fetüs sakatlıkları bulunduğu ve gebeliğin tecavüz, ensest veya kişinin onayı olmadan yapay dölleme sonucu meydana geldiği durumlarda izin verilecek.

Uluslararası Af Örgütü Amerikalı Direktörü Erika Guevara-Rosas, kararı, Kolombiya'da on yıllardır haklarının tanınması için mücadele eden kadın hareketi açısından tarihi bir zafer olarak değerlendirdi. "Yalnızca kadınlar, kız çocuklar ve gebe kalabilen diğer kişiler bedenleri hakkında karar verebilir. Kolombiya yetkilileri artık onları cezalandırmak yerine, bedenleri ve yaşam planları üzerindeki özerkliklerini kabul etmek zorunda olacak." diyen Guevara-Rosas sözlerini şöyle sonlandırdı:

"Kürtajın geçen yıl Arjantin'de, yakın bir zamanda da Meksika'da yasallaştırılmasının ardından verilen bu karar, Latin Amerika'daki yeşil dalgaın durdurulamaz hızına bir diğer örnektir. Tüm kıtada istisnasız tüm kadınların, kız çocukların ve gebe kalabilen kişilerin cinsel sağlık ve üreme sağlığı hakları tanınana kadar mücadeleden vazgeçmeyeceğiz."

3 AFGANİSTAN'DA İNSAN HAKLARINI KORUMAK İÇİN BİRLİK KURULDU

Çeşitli alanlardan insan hakları örgütleri Afganistan'da insan haklarının vahim durumunu izlemek ve insan haklarının korunması, tüm ihlaller ve suistimaller için hesap verebilirliğin sağlanması konusunda savunuculuk yapmak için bir araya gelerek yeni bir birlik kurdu. Uluslararası Af Örgütü Bölgesel Kampanyacı Samira Hamidi konu hakkındaki açıklamasında, "Bugüne kadar dünyanın dört bir yanındaki insan hakları örgütlerinin Afganistan halkı için hesap verebilirlik ve adalet talep etmek üzere bir araya gelmesinden daha büyük bir ihtiyaç olmamıştı. Afganistan halkı Taliban'ın suistimalleri ile insani bir felaket arasında

sıkışmış durumda. Uluslararası toplum onları korumak için daha fazlasını yapabilir ve yapmalıdır" dedi. Birliğin üyeleri, Afganistan'da tüm insan hakları ihlalleri ve suistimallerine ilişkin hesap verebilirliğin sağlanması adına ortak çalışmayı hedefliyor. Birlik, kolektif savunuculuk yaparak Taliban hükümeti üzerinde insan haklarına saygı göstermesi, uluslararası toplum üzerinde de Taliban'dan hesap sormaya ve Afganistan halkını kaderine terk etmemeye yönelik vaatlerini yerine getirmesi için baskı oluşturmayı amaçlıyor.

5 RATCLIFFE VE AŞURİ İRAN'DA CEZAEVİNDEN SERBEST BIRAKILDI

16 Mart'ta, İran'da uzun yıllardır cezaevinde tutulan İran asıllı İngiltere vatandaşları Nazenin Zaghari-Ratcliffe ve Anuşeh Aşuri cezaevinden serbest bırakıldı.

Uluslararası Af Örgütü Birleşik Krallık Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Sacha Deshmukh konu hakkındaki açıklamasında, "Bu harika bir haber, ancak beklediğimiz kadar erken gelmedi. İran'da bilinen bir taktik uygulanarak ulusal güvenlikle bağlantılı uydurma suçlamalarla tutuklanan Nazenin ve Anuşeh, İran yetkilileri tarafından siyasi rehine olarak alınıldı. Yetkililer, bu kişilerin esaretinden azami ölçüde diplomatik

çıkarmak için planlı bir acımasızlıkla davrandı." dedi. Birleşik Krallık hükümetini, Zaghari-Ratcliffe ve Aşuri'yle benzer bir durumda olan İngiltere vatandaşları Murat Tahbaz ve Mehran Rauf'un da serbest bırakılması yönündeki çağrılarını yinelemeye davet eden Deshmukh, "İran yetkililerinin yıllardır diplomatik baskı uygulamak için yabancı uyruklu kişileri ulusal güvenlikle bağlantılı asılsız suçlamalarla hedef aldığı biliniyor. İngiltere'nin bu zararlı uygulamayla mücadele etmek için çok taraflı adımlar atması her zamankinden önemli" değerlendirmesinde bulundu.

4 AB KONSEYİ, GEÇİCİ KORUMA YÖNERGESİNİ UYGULAMAYA SOKTU

Rusya'nın 24 Şubat'ta Ukrayna'yı işgalini başlatmasının ardından milyonlarca Ukraynalı çatışmalardan korunmak için komşu ülkelere sığındı. 3 Mart'ta Avrupa Birliği Konseyi, Ukrayna'daki çatışmalardan kaçan insanlara AB ülkelerinde acilen koruma sağlayacak Geçici Koruma Yönergesini uygulamaya soktu.

Geçici Koruma Yönergesi 2001'de, Yugoslavya'daki çatışmaların hemen ardından oluşturuldu. Avrupa o tarihte İkinci Dünya Savaşı'ndan beri ilk kez insanların Avrupa'daki bir savaş sonucu kitlesel boyutta yerinden edilmesiyse karşı karşıya kalmıştı. Ancak yönerge hiçbir zaman uygulanmadı.

Uluslararası Af Örgütü defalarca yönergenin uygulanması için çağrı yaptı ve en son Avrupa'nın Afganistan ve Ukrayna'daki krizlere verdiği yanıt bağlamında bu çağırını yineledi.

Uluslararası Af Örgütü Avrupa Enstitüleri Ofisi Direktörü Eve Geddie konu hakkındaki açıklamasında, "Çatışmalardan kaçan herkese koruma sağlanmalıdır ve düzen kurmalarına yardımcı olunmalıdır.

Ukraynalılara hızla koruma sağlanacak olmasından memnuniyet duyuyoruz. Ancak Konsey bu desteği esasen çatışmalardan kaçan Ukraynalılarla sınırlı tutarak Avrupa'nın dayanışmasının sınırlarını da ortaya koydu" değerlendirmesinde bulundu.

Dünyanın diğer bölgelerinden gelen sığınmacılara karşı uygulanan 'Kale Avrupa'sı' yaklaşımının siyasi güdümlü bir tercih olduğunu hatırlatan Geddie, "AB ülkelerini bu savaştan kaçan herkese eşit muamele uygulamaya çağırıyoruz." dedi.

40 aktivist küresel eylem gününde Galatasaray Meydanı'na EŞİTLİK kelimesini yazıyor, 12 Temmuz 2008

10 Aralık 2006

2017 yılında İdil Eser ve Tanar Kılıç'ın sebest bırakılmasını talep etmek amacıyla Londra'daki Türkiye Elçiliği önünde gerçekleştirilen eylemde bir kare.

Hak Savunucuları Davası öncesinde gerçekleştirilen ortak basın açıklamasından bir kare.

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ TÜRKİYE'DE 20. YILINI KUTLUYOR

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Savunuculuk & İHE Program Direktörü Ruhat Sena Akşener, Uluslararası Af Örgütü Medya Koordinatörü Fatma Yörür ile yaptığı röportajda 20 yılı değerlendirdi. Akşener Türkiye Şubesi'nde 17 yıldır profesyonel olarak çalışıyor.

1- Uluslararası Af Örgütü 20. Yılı'nı kutluyor. İlk günlerden ve bugünlere insan hakları aktivizmi anlamında temel gözlemlerinizi neler? Türkiye tarihinde siyasi atmosferi gergin ve kutuplaşmış bu 20 yılda, insan hakları aktivizmi açısından nasıl bir seyir izlediniz?
Türkiye'de insan hakları savunuculuğu ülke tarihinin hiçbir döneminde kolay olmadı. Her dönem kendi özgün biçiminde, farklı politik gerekçelerle ve adeta bir devlet politikası olarak hak savunucuları fiziksel saldırılara, cezai baskılara ve zorlamalara maruz kaldı. Dolayısıyla dönemler arasında bir karşılaştırma yapmak kolay olmaz. Türkiye'de son 20 yılda da insan hakları savunucuları, devletin ihlallerine ses çıkaran, tepki veren, muhalif seslerini duyurmak isteyen, toplumun her kesiminden insanın olduğu gibi, pek çok yolla baskılara maruz kaldı, yargı eliyle yıldırılmaya ve etkisizleştirilmeye çalıştı. Uluslararası Af Örgütü gibi

hak temelli kurumların faaliyetleri de bu atmosferde her geçen gün daha da önem kazandı ancak zor koşullarda ve baskılarla, engellemelerle karşılaşarak yürütülmeye devam etti. Ama tabii hak mücadelesi öğrenilerek, dayanışarak güçlenen de bir yapıya sahip. Bu yüzden de 20 yıl öncesine göre, hem uluslararası harekettten aldığımız güç ve deneyimle, hem de yerelde kurduğumuz birlikteliklerle eskisine göre daha güçlü bir Af Örgütü var. İhlaller ve türleri tüm dünyada her geçen gün çeşitlense ve artsa da mücadele ve ihlallere karşı direnç de o kadar artıyor, güçleniyor. 20 yılda zorlaşan ve keskinleşen politik sürece karşılık hareketimizin de güçlendiğini, büyüklüğünün ve gücümüzün arttığını söylemem gerek.

2- 20 Yılda sizin için en zor ve en gurur verici anlar hangileriydi?

2017 yılında, Uluslararası Af Örgütü'nün kuruluşundan beri 55 yıllık tarihinde ilk kez bir ülkede kurumun en üst düzey iki yöneticisi, Yönetim Kurulu Başkanı ve Şube Direktörü aynı anda son derece temelsiz suçlamalarla ve salt insan hakları faaliyeti yürütmelerine dayanan iddialarla tutuklandı. Bu ülke ne yazık ki Türkiye. Yüzlerce ülkede on yıllardır faaliyet gösteren, dünyanın en büyük insan hakları kurumunun bu şekilde bir baskı ile karşılaştığı

ilk ülke Türkiye oldu, kurum tarihimizde böyle bir emsal yok. Bu elbette çok zor ve ülkenin durumuna dair de fikir veren bir dönem oldu bizler için. Ancak insan hakları hareketinin tarihine baktığımızda, bütün dünyada olduğu gibi, hak savunucuları zaten zorluklarla mücadele etmeye alışmış, devlet tarafından gerçekleştirilen baskılarla mücadeleyi kendine hareket alanı seçmiş bir kitle olarak, bu tip baskı durumlarında daha da kenetli daha da dayanışma içinde daha da güçlü çıkarak hareket ediyorlar. Bizler için de farklı olmadı. O dönem bizim için hem çok zor hem de son derece umut ve gurur veren bir dönemdi. Büyükkada davası sürerken arkadaşlarımızla ilgili oldukça kapsamlı bir özgürlük kampanyası yürüttük. Hem Türkiye'de hem tüm dünyada insan hakları savunucuları, haksız ve mesnetsiz suçlamalarla tutuklanan hak savunucusu arkadaşlarımız için ses çıkardı ve etkili çalışmalar yaptı. Dava sürerken, arkadaşlarımızın tutuksuz yargılanması gerçekleşti. Silivri Cezaevi'nden çıktıkları gece onları karşıladığımız an, onlarca hak savunucusuyla birlikte, tüm dünyaya mücadelemizin haklılığını, adaletin sağlanması için önemli bir adımı başardığımızı gösterebildiğimiz andı. Bunun benim için çok gurur verici, umut verici ve haklılığımızı bir kez daha ispatladığı bir an olduğunu söylemeliyim.

Dokuz insan hakları kurumu olarak gerçekleştirilen ortak basın toplantısı, 2019

©Uluslararası Af Örgütü Türkiye/Frat Doğan

UAÖ Türkiye Şubesi Genel Üye Toplantısı, 2019

©Uluslararası Af Örgütü Türkiye

UAÖ Türkiye aktivistleri İranlı insan hakları savucusu Nesrin Sutude'nin serbest bırakılması için Kadıköy'de basın açıklaması yapıyor.

©Uluslararası Af Örgütü Türkiye/Frat Doğan

3- UAÖ bu süreçte yerelde faaliyet gösteren hak örgütleriyle nasıl bir dayanışma kurdu? Uluslararasından yerle önemli bir konumda yer alan kurumun bu 20 yıla köprü diyebileceğimiz bir pozisyonu da var... Buraya dair gözlem ve deneyiminizi paylaşabilir misiniz?
Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, kurulduğu günden bu yana üye ve aktivist tabanında çeşitliliği sağlamaya, insanların temel olarak ve salt İnsan Hakları Evrensel Beyanname'si kapsamındaki haklar çerçevesinde bir araya geldiği bir kurum olarak hak mücadelesi yürütmeye özen gösterdi. Geçirdiği 20 yıllık süreçte de esasen temel dayanak noktası bu oldu, insan haklarının evrenselliği ve kapsayıcılığı. Bu bağlamda, uluslararası bir kurum olmanın verdiği güç ve

evrensel dayanışma duygusu ile yerelde çalışan hak örgütleriyle de hak savunucularıyla da yakın bağlar ve işbirliği içerisinde olmayı elbette hep önemsedik. 20 yıldır, aslında uluslararası insan hakları hareketinden aldığımız gücü, yerelle paylaşmayı ve dayanışmayı, esas olarak hak savunuculuğu faaliyetlerimizi yürütmeyi temel aldık. Hem kampanyalarımızda hem her türlü iletişim faaliyetimizde, hem insan hakları eğitimi çalışmalarımızda hem de lobi çalışmalarımızda, yereldeki hak örgütleriyle yakın şekilde çalıştık, dayanışmamızı artırmanın yollarını aradık ve böyle hareket ettik. Hak hareketinin başarısının da buradan geçtiğini düşünüyoruz.

UAÖ Türkiye aktivistleri mülteciler için hakları aktivizmi kampında, 2015

©Uluslararası Af Örgütü Türkiye

4- Uluslararası Af Örgütü'nde çalışmak nasıl bir deneyim? Kişisel ve kurumsal 20 yıl hakkında bize ne anlatabilirsiniz? Birçok yönetici, birçok aktivist ve etkiler, tepkiler... Sizin pencerenizden nasıldı?

20 yıllık Türkiye şubesi hikayesinin kendi adıma 17 yılında çok aktif rol aldım. Başlangıçta çok az sayıda kişinin çalıştığı, az sayıda aktivistin emeğiyle bir şeyler yapmaya çalışan bir kurumdan bugün onlarca çalışanı olan, binlerce aktivist ve destekçisiyle güçlü bir Af Örgütü'ne geldik. Hak hareketinin bir parçası olarak, Türkiye'de çalışan tüm hak temelli sivil toplum örgütleri gibi bütün bu süreç, hedeflerimize ulaşmak için yürüttüğümüz çalışmalar ve ülkenin insan haklarına saygılı, herkesin eşit haklardan faydalandığı bir yer haline gelmesine dair hayalimizi gerçekleştirmek için yaptıklarımız elbette zaman zaman zorlu, zaman zaman da kazanımlarımız sayesinde zorluklarına rağmen insan hayatına değer işler oldu. Bütün bu süreçte, belki de en önemli deneyimim, hak savunucularının her türlü baskıya rağmen yılmıyor olduğunu görmem ve bunun bana devam etmem için ana umut kaynağı olmuş olmasıdır. Hak savunucuları arasındaki dayanışma kişisel olarak benim insan hakları mücadelesindeki hikayemde en büyük motivasyon kaynağım diyebilirim. Hakları talep ederken, adalet isterken ya da birinin uğradığı haksızlığa karşı ses çıkarıp bir şeyler yapmaya çalışırken, haklılığımızdan güç alıyoruz, adaletten güç alıyoruz ve bu hiçbir zaman yılmamayı sağlıyor.

Haklı olan susmaz, adalet isteyen de öyle. Ana dayanağı bu umudumuzun. Burada uzun yıllardır çalışan biri olarak hem uluslararası dayanışmanın verdiği muazzam güç ve destekle hem de bu duyguyla hiçbir gün bu mücadeleden uzak kalmak istemeden çalışma yürütmüş olduğumu söyleyebilirim kendi adıma. Bu büyük hareketin bir parçası olmak hem mutluluk hem de insan haklarının herkes için geçerli olduğu bir dünya yaratmak için her zaman umut ve fırsat veriyor insana.

5- Türkiye'de insan hakları mücadelesini büyütme isteyen destekçilerimize bir sonraki 20 yıl için mesajınız nedir?
İnsan hakları mücadelesi uzun soluklu, coğrafya, ülke farkı tanımayan evrensel ve bölünmez bir mücadele. Umudu hiçbir zaman kaybetmemek, dayanışmadan güç almak ve adaletin bir gün mutlaka sağlanabileceğine dair inancımızı canlı tutmak sanıyorum en önemli nokta olacaktır, bugüne kadar olduğu gibi. Bizler gücümüzü, haklı olmaktan, adaletten, evrensel normlardan ve eşitlikten alıyoruz. O yüzden mücadelemizin temelleri çok sağlam. Bu sağlam temeller üzerinde, dayanışma içerisinde, tüm dünyada ve Türkiye'de mücadelemize devam edeceğiz. Büyüyoruz, dayanışma içinde ve bir arada. Çünkü adalet ve herkes için insan hakları bir gün mutlaka tüm dünyada tesis edilecek.

UAÖ Türkiye Aktivistleri istiklal caddesinde eylem gerçekleştiriyor, 2013

©Uluslararası Af Örgütü Türkiye

8 MART 2022 MANİFESTOMUZ:

BİZİM SÖYLEYECEK ÇOK SÖZÜMÜZ, KARARLI BİR DAYANIŞMAMIZ VAR!

Kadınlara yönelik her önemli günde ağız dolusu sözler veriliyor, şiddet kinanıyor, ceza indirimleri lanetleniyor, en yakın zamanda çıkacak yeni planlar programlar anlatılıyor. Ama sözler eyleme bir türlü geçmiyor! Bizim, bu ülkede yaşayan toplumsal cinsiyet eşitliğinin savunucuları olarak, boş vaatlere söyleyecek sözümüz çok.

Uluslararası Af Örgütü olarak, Türkiye yetkililerine çağırımızdır:

Kadına yönelik şiddetin son bulması ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması için derhal harekete geçin!

Kadına yönelik şiddet bir kader değil, şiddete son verilebilir. Biliyoruz: Devletler ve hükümetler her bir kadını korumak, şiddete maruz kalmasını önlemekten sorumludur. Bu sorumluluk etkin olarak kullanıldığında, kadınların lehine gerçek reformlar yapıp uygulandığında, erkekleri üstün gören anlayışa hiçbir koşulda taviz verilmediğinde, hukuk ve adalet şiddete maruz

birakılan kadınlardan yana olduğunda şiddeti önenebilir olduğunu hep beraber göreceğiz. “Türkiye, Sözlerini Eyleme Geçir: Kadına Yönelik Şiddeti Önleme Yükümlülüğü” başlıklı raporumuzda da okunabileceği gibi, eşitlik ve şiddetten uzak bir yaşam sürme hakkı için önümüzdeki en büyük engel, siyasi iradenin eksikliğidir.

Kadınlar hayatları için sürekli tedirgin olmak istemiyor; her güne bir kadın cinayeti haberi ile uyanmak, onları koruması gereken sözleşmeyi savunmak zorunda bırakılmak istemiyor. Sadece haklarını istiyor.

Türkiye devletinin, boş vaatlerde bulunmayı bırakıp kadınların ve kız çocukların yaşama hakkı ile ayrımcılık, şiddet, işkence ve diğer türde kötü muameleyle maruz kalmama hakkına saygı göstermesini, bu hakları korumak ve gereğini yerine getirmek için atması gereken ve uluslararası hukuk gereğince atmak zorunda olduğu adımları atmasını istiyoruz. Bunları elde edene kadar da durmayacağız, gücümüzü birlikteliğimizden, çoğunluğumuzdan, kararlılığımızdan ve en önemlisi dayanışmamızdan alıyoruz.

Çağırımızdır:

- Taraf olduğunuz sözleşmeleri terk etmek yerine, etkili uygulanmasına çalışın
- Siyasi demeçlerinizdeki ayrımcı ve cinsiyetçi dili derhal değiştirin
- Barışçıl protesto hakkını, hukuksuz gerekçelerle engellemek yerine, güvence altına alın
- Koruma ve temel hizmetlere erişimi güçlendirin, bu hizmetlerden yararlanın önündeki engelleri kaldırın
- Kadınların şiddetten uzak bir yaşam sürme hakkı için etkin adımlar atın
- Adalet ve onarım süreçlerini iyileştirin, buralarda maruz kalan basamaklıp düşüncelere dayalı uygulamalara hemen müdahale edin
- Kadın ve kız çocukların zorla evlendirilmesini durdurun
- Erkek egemen zihniyetten vazgeçilmesi için önce feministleri dinleyin, toplumsal cinsiyet eşitliği savunucularıyla hareket ederek bütüncül politikalar geliştirin
- Boş vaatleri bırakın, artık eylemlere geçin.

8 MART'TA SÖZÜMÜZ VAR:

KADINA YÖNELİK ŞİDDET BİTECEK

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ

8 Mart haftasında UAÖ Türkiye ofisi binasına asılan pankart

8 MART'I SÖZLERİMİZ VE EYLEMLERİMİZLE KARŞILADIK

GÖKSU ÖZAHİHALI

Kampanyalar Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Bu 8 Mart, bizim için öncelikle göre çok daha hareketli geçti. Daha heyecanlıydık çünkü 2021'de yürüttüğümüz “İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmiyoruz, yan yana sak #UmutVar” kampanyamızdan sonra biliyoruz ki artık daha kalabalık ve sesimiz çok daha güçlü çıkıyor. Yanımızda, Türkiye'deki kadın hakları için harekete geçen binler var. Daha da güzeli, giderek çoğalıyoruz.

2021 Aralık'ta yayımladığımız “Türkiye, Sözleri Eyleme Geçir” raporumuzda, kampanyamızın devamı olarak Türkiye'de verilen vaatler ile şu an aslında olanları belgelemeyi amaçladık. Raporun sonunda sunduğumuz tavsiyelerle de yetkililere, kendi yetki alanları içerisinde acilen atılması gereken adımları listeledik. Raporumuzun başlığında açıklıkla ifade ettiğimiz gibi, sözlerin eyleme geçmesini istiyoruz!

RAPORLAR YETKİLİLERE SESİMİZ SOKAKLARA

Tam da bu noktadan, o zaman biz sözlerimizi eyleme geçirelim dedik ve 8 Mart'ta ofisimizin bulunduğu binaya büyük bir pankart astık. Pankartta “8 Mart'ta Sözümüz Var: Kadına Yönelik Şiddet Bitecek” yazdık. Önce sosyal medya hesaplarımızda sizlere “Söyleyecek sözünüz var mı?” diye sorduk. Onlarca kişi sözleriyle eylemimize katkı sağladı. Daha sonra bu sözlerden bazılarını -maalesef hepsini sığdıramadık- pankarta taşıdık. Ofis binamız 8 Mart'tan 15 Mart'a kadar sözleriniz, sözlerimiz ile kaplandı.

Bu özellikle 8 Mart İstanbul Feminist Gece Yürüyüşü'ne giden, dönen, orada yürüyüş yapan birçok insanın güzergahında olduğu için daha da anlamlı oldu. Sözlerimizle eyleme destek verdiğimizizi ummak isterim. Yürüyüşü gözlemlemek için aynı zamanda alandaydık. Maalesef bu sene de başka senelerde

olduğu gibi İstanbul Valiliği, 7 Mart günü bir açıklama yayımlayarak, yürüyüşün yasak olduğunu duyurdu. Barışçıl protesto hakkı izne tabi olmamakla beraber, ülkemizde sıklıkla yasaklandığını görüyoruz.

Biz de yayımladığımız basın açıklamasıyla, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde haklarını talep etmek için sokaklarda olmak isteyenlerin barışçıl protesto hakkının güvence altına alınması çağrısını yaptık. Konulan yasağın, uluslararası hukuk ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası tarafından korunan ifade ve toplanma özgürlüğü haklarının belirsiz nedenlerle, orantısız, hukuka aykırı ve keyfi olarak engellendiğine dikkat çektik.

Barışçıl gösteri hakkının güvence altına alınmadığını raporlamak üzere için alandaydık. Geçtiğimiz senelere göre polis varlığının çok daha fazla olduğunu tespit ettik. Taksim'e çıkan yollar oldukça sıkı abluka altına alınmıştı. Tüm engellemelere rağmen yürüyüşe katılanlar, bir araya gelmeyi ve bu sene 20'incisi düzenlenen Feminist Gece Yürüyüşü'nü coşkuyla kutlamayı başardı.

Son olarak ise, aktivizm sayfamızdaki haberler arasında da göreceğiniz üzere, aktivistlerimizle Diyarbakır ve İstanbul'da harika birer eylem düzenledik. Aktivist gruptan arkadaşlarımız mor pelerinleriyle toplu taşıma araçlarına binerek ellerinde kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliği talep eden kartlarıyla farkındalık yaratmayı amaçladı. Kartların üzerinde bulunan QR kod ise, taratanları 8 Mart manifestomuzla yönlendirdi. Manifestoyu aşağıda da okuyabilirsiniz. Bu renkli ve etkili eylem ile ilgili detaylı bilgiye Aktivizm ve Üyelik Sorumlusu Neslişah Cömert'in yazısından ya da sosyal medya hesaplarımızdan ulaşabilirsiniz.

İSRAİL'İN FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK UYGULADIĞI AYRIMCILIĞIN ADI 'APARTHEID'DİR!

©Amnesty International-Richard Burton

DAMLA UĞANTAŞ

Kampanyalar ve Aktivizm Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

İsrail, 1948'deki kuruluşundan bu yana, Yahudi hegemonyası kurma, sürdürme politikasının yanı sıra Yahudi İsraililerinin yararına Filistinlilerin haklarını kısıtlayan ve Filistinli mültecilerin evlerine dönmesini engelleyen bir tahakküm politikası benimsemiştir. Bugün, ırksal ayrımcılık hayatın her alanına somut olarak işlemiş vaziyettedir. Ayrımcılığın somut örneklerinden birikişi başına düşen su tüketimidir. İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda Filistinlilerin su tüketimi kişi başına günde yaklaşık 70 litre iken İsrail'de kişi başı 300 litre su tüketiliyor.

Uluslararası Af Örgütü'nün Şubat ayında yayımladığı İsrail'in Apartheid Rejimi Filistinlilere Yönelik İrksal Ayrımcılık ve İnsanlığa Karşı İşlenen Suçlar raporu, İsrail mevzuatını, yönetmeliklerini, askeri emirlerini, hükümet kurumlarının direktiflerini ve İsrail hükümeti ve askeri yetkililerin açıklamalarını kapsıyor. İsrail devletinin uygulamalarını apartheid olarak tanımlayan rapor bu ırksal ayrımcılık sisteminin nasıl işlediğini belgeleri ile ortaya koyuyor.

RAPORUN KAPSAMI

Rapor, İsrail'in demografi yolu da dahil olmak üzere İsrail ve Filistin Toprakları genelinde hegemonya kurarak, kaynakları Yahudi nüfusunun yararına en üst düzeye çıkararak, tüm Filistinlere baskı ve

tahakküm kurma kastını ortaya koyuyor. Bu sistemi kurmak ve sürdürmek için ana araçlar haline gelen ve bugün Filistinlilere karşı ayrımcılık yapan, yanı sıra Filistinli mültecilerin dönüş hakkını denetim altında tutan yasaları, politikaları ve uygulamaları çözümlüyor.

Ardından baskı ve tahakküm sisteminin temel bileşenleri gözden geçiriliyor: Bölgesel parçalanma; eşit uyruklu ve statü tanınmaması üzerinden ayrıştırma ve denetim altında tutma, dolaşım kısıtlamaları, ayrımcı aile birleşimi yasaları, askeri idare kullanımı ve siyasal katılım ve genel direniş hakkına yönelik kısıtlamalar; arazi ve mülklere el koyma ve Filistinlilerin insani gelişimini baskı altına alma ve ekonomik ve sosyal haklarından yoksun bırakma.

Rapor ayrıca, baskı ve tahakküm sisteminin sürdürme kastıyla Filistin halkına karşı işlenen belirli insanlık dışı ve zalimane eylemleri, ciddi insan hakları ihlallerini ve uluslararası hukuk kapsamındaki suçları belgeliyor.

APARTHEID NEDİR?

Apartheid, uluslararası kamu hukukunun, uluslararası koruma altındaki insan haklarının ağır ihlali ve uluslararası ceza hukuku kapsamında insanlığa karşı işlenen bir suçtur. Uluslararası üç sözleşme apartheid'ı yasaklar ve açıkça suç sayar:

- Her Türlü Irk Ayrımcılığının Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (ICERD)
- Apartheid Suçunun Engellenmesi ve Cezalandırılmasına İlişkin Uluslararası Sözleşme (Apartheid Sözleşmesi)
- Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Roma Statüsü.

Apartheid suçu, insanlık dışı ya da zalimane herhangi bir eylem (ciddi bir insan hakları ihlali), ırksal bir grup tarafından bir diğeri üzerinde kurumsallaşmış sistematik baskı ve tahakküm rejimi bağlamında, bu sistemi sürdürmek amacıyla gerçekleştirildiğinde işlenmiş olur. Bir tahakküm ve baskı rejimi, ikinci ırksal grubu denetim altında tutmak amacıyla bir ırksal grubun diğeriye yönelik uzun süreli ve acımasız ayrımcı muamelesidir.

FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK BASKI VE TAHAKKÜM POLİTİKALARI

Nerede buldukları fark etmeksizin Filistinliler, bir Yahudi çoğunluğun kurulmasına ve sürdürülmesine tehdit olarak algılanıyor, İsraili Yahudiler kendilerini koruyan ve geniş haklar temin eden ayrıcalıklı bir konuma sahipken Filistinli hayatın her alanına sinmiş sistematik ayrımcılık ile karşı karşıya bırakılıyorlar. İşgal Altındaki Filistin Toprakları'ndaki Filistinlilerin, bölgeler arasında — Gazze Şeridi'ne, işgal altındaki D. Kudüs'e ve B. Şeria'nın geri kalanına— geçiş için İsrail yetkililerinden izin almaları gerekliliği, hem coğrafi olarak hem de statülerine göre Filistinli İsrail vatandaşları ile Filistinlileri birbirinden ayırıyor. 1947-49 ve 1967 çatışmalarında yerlerinden edilmiş Filistinli mültecilerin evlerine, kasabalarına ve köylerine dönme hakları sürekli reddediliyor, İsrail'de ve İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda ikamet edenlerden fiziksel olarak tecrit ediliyorlar.

İSRAİL VATANDAŞI OLAN FİLİSTİNLİLERE YÖNELİK AYRIMCI PRATİKLER

Filistinli İsrail vatandaşları, İşgal Altındaki Filistin Toprakları'nda yaşayan Filistinlilere oranla nispeten daha geniş bir şekilde temel haklara erişebilseler de, eşit haklar tanımayan, ayrımcılığı kurumsallaştıran İsrail medeni yasalarına tabiler. İşgal altındaki Doğu Kudüs'teki Filistinliler de İsrail medeni yasalarına tabi ancak onlara vatandaşlık yerine kalıcı oturma izni veriliyor.

Bugün, Filistinli İsrail vatandaşları ve İsrail'de kalıcı oturma iznine sahip olanlar, İsrail nüfusunun yaklaşık %21'ini oluşturuyor ve sayıları yaklaşık 1,9 milyon. Bunların %90 kadarı, kasıtlı ayrıştırma politikalarının bir sonucu olarak, Kuzey İsrail'deki Celile ve Üçgen bölgelerinde ve güneydeki

Necef'de, yoğun nüfuslu 139 kasaba ve köyde yaşıyor. Geri kalan %10'un büyük çoğunluğu ise "karma şehirler"de yaşıyor.

Kudüs Belediyesi sınırlarında, şehrin nüfusunun %38'ini oluşturan 358 bin Filistinli var. Bunlardan yaklaşık 150 bini şehrin geri kalanından duvar ve diğer askeri kontrol noktalarıyla ayrılmış bölgelerde. Yaklaşık 225 bin 178 Yahudi İsraili yerleşimci de D. Kudüs'te, İsrail yetkilileri tarafından inşa edilen 13 hukuka aykırı yerleşimde ve ayrımcı planlar kapsamında Filistinlilerden devralınan özel evlerde yaşıyorlar.

ASKERİ DENETİM MEKANİZMALARI, MÜLKSÜZLEŞTİRME VE AİLE BİRLEŞİMİNİN ENGELLENMESİ

1967'den bu yana İsrail yetkilileri D. Kudüs ve Gazze Şeridi de dahil olmak üzere B. Şeria'da, 800 binden fazla Filistinliyi tutukladı ve çoğu sistematik olarak uluslararası adil yargılama standartlarını karşılamayan ve davaların büyük çoğunluğunun mahkumiyetle sonuçlandığı askeri mahkemelerde yargıladı.

İsrail, varlığının ilk 18 yılında (1948-66) Filistinli vatandaşlarını askeri yönetim altında tuttu ve bu süre boyunca sınırsız Olağanüstü Hal Yönetmeliği'ni kullandı.

İsrail, parçalama ve ayrıştırma sistemini, Filistinlilere vatandaşlık ve statü tanınmasını engelleyen, aile birleşimini ve ülkelerine, evlerine dönme haklarını ihlal eden ve yasal statüye bağlı dolaşım özgürlüklerini kısıtlayan farklı hukuk rejimleriyle sürdürüyor. İsrail ordusu ve güvenlik güçleri, B. Şerialı Filistinlilerin yurtdışına seyahat etmelerini, genellikle Filistinlilerin inceleyemeyeceği, dolayısıyla karşı çıkamayacağı

"gizli bilgi"ye dayanarak yasaklayabiliyor.

Filistinlilerin mülklerine ırkçı bir biçimde el koyuluyor ve İsrail birçok Filistinli için ev inşa etmeyi imkansız hale getiren yasalar ve politikalar tasarlıyor. Ayrıca İsrail, bir yandan Filistinlilere inşaat izni vermeyi reddederken, diğer yandan izinsiz inşa edilen evlerin toplu halde yıkılmasını sağlıyor.

APARTHEID'E SON!

Filistinlilere yapılan onlarca yıllık muamele, Filistinlileri ötekileştirdi; doğal ve finansal kaynaklara, geçim olanaklarına, sağlık hizmetine ve eğitime eşit erişimleri engelleyerek, onları sosyo-ekonomik açıdan yaygın ve sistematik bir biçimde dezavantajlı hale getirdi.

Bu acımasız sisteme son vermek için uluslararası topluma görev ve sorumluluklar düşüyor. Tüm devletler, suç işlediğinden makul ölçüde şüphelenilen tüm kişiler üzerinde evrensel yargı yetkisini kullanabilir. Apartheid Sözleşmesi'ne taraf olan devletlerin, apartheid suçundan sorumlu kişileri kovuşturma, yargılama ve cezalandırma dahil olmak üzere yükümlülükleri vardır.

BM Güvenlik Konseyi, İsrail ve Filistin'de insanlığa karşı işlenen apartheid suçunun ve uluslararası hukuk kapsamındaki diğer suçların faillerinin ya tüm vazifeyi UCM'ye havale ederek ya da fail olduğu iddia edilen kişileri yargılamak için uluslararası bir mahkeme kurarak adalete teslim edilmesini sağlamalıdır.

Filistinlilerin yaşadıklarının bilinirliği ve uluslararası destek için siz de kampanyamıza imza vererek bu zalim sistemin son bulması için çağırda bulunabilirsiniz.

SAVAŞ ÖNCE İNSAN HAKLARINI VURDU

FATMA YÖRÜR

Medya Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Rusya ile Ukrayna arasında tarihi arka planı uzun yıllara yayılan gerilim, 2022 yılının ilk ayında Rusya'nın Ukrayna sınırına yakın bölgelere askeri sevkıyatı arttırması sonucu savaş çanlarını çaldırdı.

Uluslararası Af Örgütü, tırmanan gerilimin bölgedeki insan hakları açısından yıkıcı sonuçları olacağı uyarısını 28 Ocak'ta yayınladı. Yayımlanan açıklamada, Rusya'nın bölgede askeri güç kullanma tehdidinin ve olası çatışmanın sivil kayıplara, geçim kaynakları ve altyapı varlıklarına yönelik hasara, şiddetli gıda kıtlığına ve kitlesel göçe sebebiyet verebileceği uyarısı yapıldı. Ekonomik ve sosyal hakların işgal öncesinde dahi siyasi gerilimden olumsuz etkilendiği belirtildi. 2014-2015'te, Ukrayna'nın doğusundaki Donbas'ta yaşanan silahlı çatışmalarda 13 binden fazla insan hayatını kaybetmişti. Donbas'taki çatışmalardan ve işgal altındaki Kırım'dan kaçan yaklaşık 1 milyon 450 bin kişinin halihazırda ülke içinde yerinden edilmiş olduğu açıklamada hatırlatıldı.

UAÖ Genel Sekreteri Agnès Callamard, "Ukrayna'daki çatışmaların artması durumunda mülteci krizinin ne boyutlara ulaşabileceğini düşünmek korkutucu. Komşu Avrupa ülkelerinde

sığınma talep eden milyonlarca mülteci ile kita çapında bir insani felaket olacak. Ukrayna şu anda Rusya, Belarus ve Orta Asya ülkelerinden kaçarken koruma arayanların hedefi. Rusya, Ukrayna'ya karşı askeri güç kullanırsa insanlar başka ülkelere sığınmak zorunda kalacaklar" uyarısı yaptı.

Ne yazık ki devam eden günler, bu tespitlerin ve uyarıların göz ardı edildiği ve Ukrayna'da insan haklarının hiçe sayıldığı işgali Kremlin eliyle getirdi.

HAKLAR, SİVİLLER VE KENTLERİN KÜLTÜREL MİRASI HIÇE SAYILDI

Rusya, 24 Şubat sabahı Ukrayna işgalini başlattı. Rusya birliklerinin sınırdan geçerek kuzeye ve güneye doğru ilerlediği ve başkent Kiev dahil birçok şehirde patlamalar yaşandığı bildirildi.

"Kasten sivilleri ve sivil yapıları hedef alan saldırılar ve sivilleri öldüren veya yaralayan saldırılar savaş suçudur" hatırlatması yapan Af Örgütü, "Askeri çatışmalarda siviller korunmalı ve ihlallerde bulunan herkes hesap vermelidir. Sivillerin hayatı, evleri ve sivil altyapı korunmalıdır. Tüm taraflarla uluslararası insancıl hukuk (savaş hukuku) ve uluslararası insan hakları hukuku ihlallerini ortaya çıkarmak için durumu yakından

izleyeceğiz" açıklaması yaptı. İzlemeler sonucu ortaya koyulan hızlı tespitler yine sarsıcıydı.

Şehirler ve yerleşim yerleri hedef alınmaya başlandı. Af Örgütü, gelişigüzel saldırılar ve msket bombaları gibi yasaklı silahların savaş suçu kapsamına girdiği hatırlatması ve insani yardım örgütlerinin sivillere erişimine izin verilmesi ve erişimin kolaylaştırılması çağrısı yaptı.

25 Şubat sabahı Ukrayna'nın kuzeydoğusunda sivillerin sığındığı bir anaokulunun uluslararası çapta yasaklı olan msket bombalarıyla vurulduğunu tespit eden Uluslararası Af Örgütü'nün, "Yasaklı msket bombaları anaokuluna sığınan bir çocuğu ve diğer iki sivil öldürdü" açıklaması dünya gündeminde geniş yer aldı. Rusya'nın yerleşim bölgelerinde msket bombaları kullanmak konusunda utanç verici siciline dikkat çekildi.

Uluslararası Af Örgütü, Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin Birleşmiş Milletler Antlaşması'nın açık bir ihlali ve uluslararası hukuka göre suç olan bir saldırı eylemi olduğunu belirterek, bu suça karışan herkesten bu ihlallerden ötürü hesap sorulması çağrısında bulundu.

3 Mart Perşembe günü Ukrayna'nın Çernihiv kentinde gerçekleştirilen Rusya saldırısı Uluslararası Af Örgütü araştırmalarının merceğindekiydi; Af Örgütü, Rusya'nın 47 sivil öldürdüğü bildirilen hava saldırısının savaş suçu teşkil edebileceğini belirtti. Rusya'nın Çernihiv'de 'dilsiz bomba'larla gerçekleştirdiği hava saldırısında siviller öldürüldü. Araştırma ve tanıklıklara göre, öldürülenler arasında ekmek kuyruğunda bekleyen üç kişi de vardı.

30 Mart'ta Birleşmiş Milletler, Rusya-Ukrayna

savaşı nedeniyle 4 milyon mültecinin Ukrayna'dan komşu ülkelere geçtiğini bildirdi. Siviller, çocuklar ve 31 Mart itibarıyla altı gazeteci öldürüldü. Af Örgütü savaş suçları tespitlerine ve tarafları insan haklarını korumaya davete devam etti. Bu davetlere dair önemli bir başlık da savaş esirlerinin haklarını kapsıyordu. "Savaş esirleri kamuoyu önünde teşhir edilmemeli" çağrısı yapan Uluslararası Af Örgütü, savaş esirlerinin haklarına Cenevre Sözleşmesi uyarınca saygı gösterilmesi gerektiğini söyledi.

Bu açıklama, Ukrayna makamlarının Rusya ordusuna mensup savaş esirlerini askeri işgaldeki rollerini tartışmak için basın toplantılarına getirmesinin ardından yapıldı. Yakalanan bazı Ukraynalı askerlerin videoları da Rusya tarafından sosyal medyada yayınlandı.

Uluslararası Af Örgütü'nün Kriz Müdahale Programı Direktörü Joanne Mariner, "Çatışma devam ederken, çatışmanın tüm taraflarının savaş esirlerinin haklarına saygı duyması çok önemlidir. Herhangi bir halka açık görünüm, savaş esirlerini ülkelere döndüklerinde riske atabilir ve ayrıca gözaltında tutuldukları sırada aileleri için sorun yaratabilir. Üçüncü Cenevre Sözleşmesinin 13. Maddesi, savaş esirlerinin her zaman ve özellikle de halkın merakından korunması gerektiğini açıkça belirtmektedir" dedi.

UKRAYNALILAR MÜLTECİ YA DA ASKER, RUSYALILAR TUTSAK OLDU

Diğer yandan Rusya'da sokaklara çıkanlar "Savaşa Hayır" dedi. Kremlin'in acımasız baskıları ülke içinde de kendini gösterdi. Amaç bağımsız gazeteciliği ve savaş karşıtı hareketi bastırmaktı. Bağımsız medya engellendi,

150'den fazla gazeteci ülkeyi terk etti. Facebook ve Twitter yasaklandı. Yeni mevzuatla, bağımsız haberciliğin savaş hakkındaki içerikleri hedef alındı ve 15 yıla kadar hapis cezası yasalarda kendine yer buldu. "Savaş", "işgal" ve "saldırı" sözcükleri ve barış çağrıları fiilen yasaklandı. 24 Şubat'tan 10 Mart'a kadar savaş karşıtı protestolarda 13 bin 800'ün üzerinde kişi keyfi olarak gözaltına alındı.

Uluslararası Af Örgütü yaptığı açıklamada, Rusya yetkililerinin Rusya'nın Ukrayna'yı işgalinin ardından ülke genelinde bağımsız gazetecilik, savaş karşıtı protestolar ve muhalif sesler üzerinde benzeri görülmemiş bir baskı ortamı oluşturduğunu belirtti. Yetkililer, en popüler eleştirel medya kuruluşlarını engelleyerek, bağımsız radyo istasyonlarını kapatarak ve onlarca gazeteciyi işlerini durdurmaya veya ülkeyi terk etmeye zorlayarak, Rusya'daki insanları nesnel, tarafsız ve güvenilir bilgilere erişimden neredeyse tamamen mahrum bıraktı.

Uluslararası Af Örgütü, 20 yıldır Rusya yetkililerinin gazetecileri tutuklayarak, bağımsız yayın kuruluşlarını kapatarak ve medya sahiplerini otosansür uygulamaya zorlayarak muhalif seslere karşı planlı bir baskı politikası yürüttüğünü ancak Rusya tanklarının Ukrayna'ya girmesinin ardından yetkililerin, Rusya'nın medya ortamını çöle çevirdiğini ayrıntılarıyla açıkladı.

Yapılan analizlere göre Ukrayna'nın işgalinde kısa vadede bir çözüm görünmüyor. Umarım bu bir yanılgı olur ancak savaşın sürmesi halinde Af Örgütü bu coğrafyada da insan hakları ihlallerini izlemeye, raporlaştırmaya ve inatla haklarımızı savunmaya devam edecek.

UAÖ Çekya aktivistleri eylem yapıyor

UAÖ Hollanda Aktivistleri Rusya Elçiliği önünde eylem yapıyor

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

NESLİŞAH CÖMERT

Aktivizm ve Üyelik Çalışanı
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

8 MART'TA MOR PELERİNLERİMİZLE SEYAHAT ETTİK

2021 başında pandemi izolasyonunda aktivizme çevrimiçi etkinlikler ve çalışmalarla hep birlikte devam ettik. Yaşadığımız bu sıra dışı dönemde birlikte olmak hepimizi güçlendirdi.

Aşı süreci ve ardından kısıtlıklarımızın bir nebze olsa ortadan kalkmasıyla sokak etkinliklerimize heyecanla geri döndük. Bir yandan çevrimiçi etkinliklere devam ederken bir yandan da sokak etkinliklerimizi gerçekleştirmeye yeniden başladık.

Üyelerimiz, aktivistlerimiz, çalışanlarımızın katkıları ve desteğiyle 8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde İstanbul ve Diyarbakır'da mor pelerinerimizi giyerek, elimizde tuttuğumuz QR kodlu sloganlarımızla tramvay, vapur ve otobüslerde seyahat ettik.

Uluslararası Af Örgütü'nün "Türkiye, Sözleri Eyleme Geçir" kadın hakları raporundan yola çıkarak, İstanbul aktivist grubu üyeleriyle yaptığımız online toplantıda 8 Mart etkinliğimizin çerçevesini çizdik.

İlk olarak 6 Mart Pazar günü Diyarbakır'da aktivistlerimiz giydikleri mor pelerinler ve QR kodlu sloganlarla otobüslerde yolculuk yaptı ve kentte meraklı bakışları üzerlerine çektiler. 8 Mart Salı günü de İstanbul'da, aktivistlerimiz tramvay ve vapurda seyahat ederek dikkatleri bu kez İstanbul'da üzerinde topladı. Bu farkındalık etkinliğimizde bizimle fotoğraf çekmek isteyen insanlarla kısa sohbetler yaptık ve

QR kodumuzu okutan cep telefonlarını hazırladığımız manifestoya yönlendirdik.

Sözler eyleme geçene ve toplumsal cinsiyet eşitliği sağlanana dek mücadelemiz devam edecek.

DIYARBAKIR'DA FIDAN DİKTİK

Guatemala'da kutsal nehri savunduğu için haksız şekilde tutuklanan çevre aktivisti Bernardo için yürüttüğümüz Haklar için Yaz kampanyasına Diyarbakır aktivist grubundan muhteşem bir dayanışma eylemi geldi. Diyarbakır aktivist grubu, Bernardo için kente Ekoloji Derneği'nin tahsis ettiği yere 21 fidan dikti.

Etkinlik günü yeni aktivistlerimizin de aramızda katılması nedeniyle ve kaynaşmak amacıyla bir kahvaltılı ile başladı. Aktivistlerimiz, Haklar için Yaz

Ormanı'nı bu etkinlikle daha da büyüttüğü oldu. Ormana ilk olarak 2019 yılında çevre aktivisti Marinel ile dayanışmak için fidanlar dikilmişti. Güzel haber, Marinel için dikilen ağaçlar meyve vermeye başladı!

Diyarbakır'daki aktivistlerimiz büyüyen ormanın fotoğraflarını bizimle, biz de bu dayanışma fotoğraflarını Marinel ve Bernardo ile paylaşmaya devam edeceğiz.

DÜNYA ÇOCUK HAKLARI GÜNÜ'NDE İSTANBUL'DAN SESLENDİK!

20 Kasım Dünya Çocuk Hakları Günü'nde hakları ihlal edilen çocuklar için İstanbul'da basın açıklaması gerçekleştirdik.

Dünyanın her yerinde hakları ihlal edilen çocuklar için İstanbul aktivist grubuyla Uluslararası Af Örgütü

AKTİVİZM VE ETKİNLİKLER

İstanbul ofisi önünde buluşarak Haklar için Yaz kampanyasında yer alan Janna ve Mikita başta olmak üzere "tüm çocukların haklarına sahip çıkın" çağrısı yaptık.

İşgal altındaki Filistin topraklarındaki İsrail zulmünü ifşa ettiği için taciz edilen, ayrımcılığa ve şiddete uğrayan 15 yaşındaki Janna'ya, Belarus'ta henüz 16 yaşında olmasına rağmen işkenceye uğrayan ve adil olmayan yargılamaya sonucu hapsedilen Mikita'ya dikkat çekmek için basın açıklaması gerçekleştirdik.

Janna ve Mikita'nın fotoğraflarının yer aldığı lolipoplarla farkındalık yaratmaya çalıştık.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETE SON!

25 Kasım'da kadın aktivistlerimiz, hazırladıkları sloganlarla kısa videolar çekerek, seslerini dünyadaki tüm kadınların sesine kattı.

Her türlü şiddetten uzak bir yaşam için mücadele edeceklerini belirten kadınlar videoda, "Mücadeleye siz de katılın" çağrısı yaptılar.

Aktivistlerimiz video çalışmasını sosyal medya hesaplarında yayınlarken kadına yönelik şiddete son verilmesi için taleplerini bir kez daha paylaştılar.

MÜLTECİ HAKLARI İÇİN POLONYA KONSOLOSLUĞU ÖNÜNDEYDİK

Polonya Konsolosluğu önünde buluşarak, mültecilerin sınırlarda donmasını ve geri itmeleri durdurma çağrısında bulunduk!

Polonya- Belarus sınırında sığınmacılar, bataklık ormanlarında sığınırken dondurucu soğukta, yiyecek, temiz su erişimleri olmadan hem Belarus askerleri hem de Polonya sınır güçleri tarafından hukuka aykırı geri itmeye maruz bırakılıyor. Geri

itmelere ve mültecilerin donmalarının durdurulmasına dikkat çekmek amacıyla iki ayrı etkinlik gerçekleştirdik.

Küresel çağrıya katılarak aktivistlerimiz, üyelerimiz ve destekçilerimizle 15 Ocak'ta #StopRefugeesFreezing hashtagini kullandığımız Twitter etkinliğini gerçekleştirdik. Polonya'ya, sığınmacıları toplu olarak Belarus'a geri göndermeyi derhal durdurması için çağrı yaptık.

19 Ocak'ta Polonya Konsolosluğu önünde İstanbul aktivist grubu ile bir araya gelerek yetkililere mesaj verdik. #StopRefugeesFreezing yazılı afişler, "Mülteci Hakları Sınır Tanımaz" posterleri ve donmalara dikkat çekmek için alüminyum yanık örtüsüne bürünerek, bu insani krize ilişkin mesajımızı durma etkinliği ile ilettik. Fotoğraflarımızı sosyal medya hesaplarında paylaşarak mülteci haklarına dikkat çekmeye çalıştık.

SPHERE DERNEĞİ DAYANIŞMA ETKİNLİĞİ

Ukrayna'da LGBTİ+ ve kadın hakları alanında çalışmalar yapan ve güvenlikleri sürekli biçimde tehlikeye altın olan Sphere Derneği ile Haklar için Yaz kampanyası kapsamında dayanışmak için etkinlik gerçekleştirdik.

İstanbul aktivist grubu üyeleriyle, #SolidarityWithSphere yazılı afişler ve gökkuşağı bayraklarımızla Galata Kulesi önünde buluşarak

fotoğraflar çektik. Fotoğraflarımızı sosyal medya hesaplarımızda Sphere Derneği'ni etiketleyerek paylaştık ve yanlarında olduğumuzu yineledik.

ONLINE VE FİZİKİ TOPLANTILARA DEVAM...

COVID-19 pandemisiyle birlikte, rutin toplantılarımıza devam edebilmek ve etkinliklerimizi planlamak için online toplantılar sürecine geçmiştik. 2022 yılında fiziki buluşmaları yapıyor olsak da çevrimiçi e-toplantılarımıza da devam etti.

Sokak etkinliklerimiz öncesi ve sonrasında da sosyal mesafe ve hijyen kurallarına uygun, fiziki buluşmalarla da hasret gidermeye ufak ufak başladık.

Devam eden zorlu pandemi sürecinde aktivist gruplarımızla bir araya gelerek etkinliklerimize ve toplantılarımıza devam edeceğiz.

Aktivistimiz Olmak İsteyenlerle Buluşmaya ve Tanışmaya Devam Ediyoruz

Aktivistimiz olun formunu doldurup, farklı illerden bizimle iletişime geçen yeni arkadaşlarımızla online buluşmalar gerçekleştirerek tanışmaya devam ediyoruz. Çalışmalarımız ve etkinliklerimizi paylaştığımız online tanışma toplantılarıyla bir araya gelerek neler yapabileceğimizi konuşuyoruz.

Hak ihlallerine karşı yürüttüğümüz mücadelede büyümeye devam ediyoruz. Siz de [amnesty.org.tr/aktivizm](https://www.amnesty.org.tr/aktivizm) formunu doldurarak aramızda katılabilir ve harekete geçebilirsiniz.

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI FAALİYETLERİ

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI EKİBİ

Bu faaliyet, Hollanda Krallığı Büyükelçiliği MATRA Fonu tarafından desteklenen bir proje kapsamında düzenlenmektedir. İçeriğin sorumluluğu Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi'ne aittir.

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ

TOPLUMSAL CİNSİYETE DAYALI AYRIMCILIKLA MÜCADELE ATÖLYELERİ

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, Hollanda Krallığı Büyükelçiliği MATRA Fonu desteğiyle üniversite öğrencileri ve yerel yönetimlerle buluşuyor. Toplumsal cinsiyet eşitliği ve şiddetle mücadele konusunda bilgi ve deneyim paylaşımı ve insan hakları kültürünün gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla Toplumsal Cinsiyete Dayalı Ayrımcılıkla Mücadele Atölyeleri farklı bölümlerden öğrencilere kapısını açıyor.

Mart ayında başlayan bu atölyeler ile üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda ve şiddetle mücadelede ilgili mekanizmalara ilişkin bilgilenmesi, hak temelli bir yaklaşım geliştirmesi ve böylece savunuculuk alanında güçlenmesi amaçlanıyor. Bu doğrultuda birbirini bütünleyecek bir program hazırlandı.

Başlangıç Atölyesi, giriş niteliğinde bir içerikle, farklı atölye gruplarından katılımcıları bir araya getirerek toplumsal cinsiyet konusuna dair temel kavram ve yaklaşımları, şiddetle mücadeleye ilişkin mevcut mekanizmaları ve bu alanda savunuculuk yapmak üzere gerekli olan temel bilgi ve yaklaşımları paylaşmayı hedefliyor. İkinci atölye ise alan/bölümlere göre ayrıntılandırılmış bir program ile

interaktif katılıma dayalı planlanıyor. İkinci atölyede toplumsal cinsiyet eşitliği ve mücadele bağlamında ilgili bölümlerin/ alanların ihtiyaç duyduğu desteğin sağlanması hedefleniyor.

FEMİNİST ALFABE BULUŞMALARİ

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi olarak tasarladığımız Türkiye'nin ilk feminist alfabesi "Feminist Alfabe Seti" 2020 Mart ayı içerisinde basıldı ve şimdiye kadar 76 şehirde 2 bin 400 kişiye ulaştırıldı.

A'dan Z'ye neşeli ve özgür çocukların alfabesi, Feminist Alfabe'nin yolculuğunu ve fikrin nasıl ortaya çıktığını, kelimeler, şarkılar ve etkinliklerin nasıl bir araya geldiğini paylaştığımız buluşmalara devam ediyoruz. Bu buluşmalarda feminist alfabe kullanıcılarının deneyimlerini dinledik ve çocuk haklarına dair birlikte öğrenme sürecimizi güçlendirdik.

ÜYE, AKTİVİST VE DESTEKÇİLERİMİZE YÖNELİK ATÖLYELER

Türkiye'de Kadın Hakları: Neler Oluyor?

Aralık 2022 tarihinde yayınladığımız ve büyük ilgi gören "Türkiye, Sözleri Eyleme Geçir, Kadına Yönelik Şiddeti Ortadan Kaldırma Yükümlülüğü" başlıklı raporumuzdan yola çıkarak 2 Şubat 2022 tarihinde "Türkiye'de Kadın Hakları: Neler Oluyor?" başlıklı bir atölye düzenledik.

Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği'nden Ezel Buse Sönmez Ocak'ın katılımıyla gerçekleştirdiğimiz atölyede, "Kadın cinayetleri politiktir" ne anlama geliyor? "Cinsiyetçi politik kültür hayatımızı nasıl etkiliyor?" ve "İstihdam, kadın yoksulluğu ve nafaka konularında Türkiye'deki yaklaşımlar neler?" gibi birçok soruyu tartışmaya açtık.

İNSAN HAKLARI EĞİTİM PROGRAMI FAALİYETLERİ

eğitim sürecine 33 avukat ve stajyer avukatlar katıldı. 26 ve 27 Şubat 2022 tarihlerinde beş oturumluk "mülteci hukuku" atölyelerinde uzun saatlere yayılan eğitimlerde konuda derinleştik, mevzuat ve örnekleri paylaştık.

Dilek Kumcu Çocuk Hakları Okulu

www.insanhaklari.tv adresinden yapılan genel çağrıyla alınan başvurularla ve farklı meslek gruplarından katılımcılarla, 11-12 Aralık 2021 tarihlerinde dört oturumluk "çocuk hakları başlangıç" atölyeleri düzenlendi. Atölyelerin ilkinde 18 kişi katıldı. 18-19 Aralık 2021 tarihlerinde yeniden açılan atölyeye 14 kişi, 21-22-23 Aralık 2021 tarihlerinde yapılan aynı atölyelere 18 kişi katıldı.

Yoğun ilgi gören ve insan haklarının önemli bir yerinde konu başlığına sahip dört oturumluk "çocuk hakları başlangıç" atölyesi yeni yılda da devam etti. 29-30 Ocak 2022 tarihlerinde 13 kişi, 5-6 Şubat 2022 tarihlerinde 19 kişi, 19-20 Şubat 2022 tarihlerinde 20 kişi atölyelerimize katıldı.

Her çocuğun haklarına erişebildiği bir dünya dileklerimizle bu konuda çalışmaya devam edeceğiz.

Eşitlikçi ve Güvenli İlişkiler

Kadın ve LGBTİ+ hakları konusunda bilgi birikimimizi artırmak ve dayanışmamızı güçlendirmek amacıyla düzenlediğimiz ikinci atölye 17 Şubat 2022 tarihinde Efsun Sertoğlu'nun katılımıyla gerçekleştirdik. Uluslararası Af Örgütü üyelerine, aktivistlerine ve destekçilerine yönelik düzenlediğimiz bu atölyede güvenli ilişkiler: "eşitlik", "onay kültürü", "açık iletişim", "flört şiddeti, biçimleri ve etkileri" gibi birçok konuyu konuşma şansı bulduk.

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi Çalışanlarıyla İnsan Hakları Atölyesi

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi çalışanları olarak çevrimiçi olanaklarla İnsan Hakları Atölyesi programı kapsamında bir araya gelmeye devam ettik. Korteks Akademi işbirliği ile tele-marketing ekibimizle 2- 5 Mart tarihlerinde iki etaplı "toplumsal cinsiyet" konulu atölyeleri gerçekleştirdik.

Atölyelere katılmak ve programla ilgili detaylı bilgi almak için ihe@amnesty.org.tr adresine yazabilir, www.insanhaklari.tv adresinden atölye duyurularına ulaşabilirsiniz.

Temel İnsan Hakları Atölyeleri

Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Hizmet Kulübü üyesi öğrencilerinin katılımıyla, 1,2,8 ve 10 Şubat 2022 tarihlerinde dört oturumluk temel insan hakları atölyeleri düzenlendik. Atölyelere 24 öğrenci katıldı.

Toplumsal Dayanışma için Psikologlar Derneği üyesi ve gönüllüsü Psikologlar ve Psikoloji Bölümü Öğrencileri grubunun katılımıyla, 12 ve 19 Şubat 2022 tarihlerinde iki oturumluk temel insan hakları atölyeleri düzenlendik. Atölyelere 28 kişi katıldı. Aynı grupla 15,16 ve 17 Şubat 2022 tarihlerinde üç oturumluk "temel insan hakları" atölyeleri düzenlendik. Atölyelere 25 kişi katıldı.

Mülteci Hukuku Atölyeleri

www.insanhaklari.tv adresinden yapılan ve genel çağrıyla alınan başvurularla, avukat ve stajyer avukatların katılımıyla, 11 ve 12 Aralık 2021 tarihlerinde beş oturumluk "mülteci hukuku" atölyeleri düzenlendi. Atölyelere 61 avukat ve stajyer avukat katıldı.

Bu atölyelerin ikincisi, 25 ve 26 Aralık 2021 tarihlerinde beş oturumluk "mülteci hukuku" atölyeleri ile devam etti. Atölyelere 51 avukat ve stajyer avukat katıldı.

www.insanhaklari.tv adresinden genel çağrıyla alınan başvurularla yapılan üçüncü

- DAVA GÖZLEM PROGRAMI -

BATUHAN DURMUŞ

Dava Gözlem Program Sorumlusu
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi, adil yargılanma hakkı takibi için ifade ve barışçıl toplanma özgürlüğü ile kamu görevlilerinin yargılandığı cezasızlık şüphesi bulunan davalarda gözlemler yapar, bu bültende izlediğimiz duruşmalardan notları sizler için paylaşıyoruz. Dava Gözlem programımız kapsamında izlediğimiz davalara ve duruşma yazılarına web sitemizde yer alan

amnesty.org.tr/dava-gozlem sayfasından ulaşabilirsiniz.

TAHİR ELÇİ DAVASI 4. DURUŞMA

Avukat ve insan hakları savunucusu Tahir Elçi'nin öldürülmesiyle ilgili üç polis memurunun "bilinçli taksirle ölüme sebebiyet verme" ve bir silahlı örgüt mensubunun "olası kastla öldürme" suçlamasıyla Diyarbakır 10. Ağır Ceza Mahkemesi'nde yargılandıkları davanın dördüncü duruşması 12 Ocak 2021'de görüldü.

YARGILAMA

Sanıklar duruşmaya SEGBİS'le Hassa, Elazığ ve Malatya'dan bağlandı. Türkiye Barolar Birliği (TBB) Başkanı Erinc Sağkan davaya katılma talebinde bulundu. Salonunda bulunan ve önceki celselerde katılma talepleri reddedilen 11 baro adına bir avukat, salonunda bulunmalarının duruşma zaptına geçirilmesini talep etti. Heyeti başkanı "Onlar artık izleyici konumunda" diyerek talebi reddetti.

Davaya katılan Diyarbakır Barosu Başkanı, önceki celsede dinlenen tanıkların bizzat savcı marifetiyle işkence gördüklerini anlattıklarını hatırlattı. Mahkemenin bu konuda bir girişimde

bulunmamasından rahatsızlık duyduklarını, soruşturma makamının "somut gerçekliği açığa çıkarma" görevini yerine getirmediğini vurguladı. Mahkemenin cumhuriyet savcısı K.K. hakkında suç duyurusunda bulunmasını ve HSK'ya şikayet başvurusu yapılmasını talep etti.

Tanığın baroya olaya ilişkin yazmış olduğu mektuptan çeşitli alıntılar aktardı, "Özel timler tarafından Protestan Kilisesi'ne getirildik. Çırılçıplak soyulduk. İşkence ettiler. K*** K*** geldi. Tarafıma itirafçılık dayatmasında bulundu."

Avukat Tuğçe Duygu Köksal, dosyada bulunan 8 Ocak 2016 tarihli mektubu hatırlattı. Mektupta, olay günü iki örgüt mensubunun Tahir Elçi'nin bulunduğu sokağın girişine kadar 13 km boyunca istihbarat şube tarafından takip edildiği ileri sürülüyordu. Mektupta polislerin isimlerini veren ihbarcının kimliğinin tespiti yönündeki talepler mahkeme tarafından ihbarcının can güvenliği nedeniyle reddedilmişti. Köksal, "Bu iki şahıs 13 km boyunca durdurulmuyor! Nasıl oluyor da kendisine emir komuta, talimat

geliyor, (Tahir Elçi'nin bulunduğu) Yenikapı Sokak'ın girişinde durduruluyor?" diyerek ihbar mektubunda ismi geçen polis memuru ve amirlerinin mahkemede dinlenmesini talep etti.

KARAR

Mahkeme heyeti TBB'nin davaya katılma isteğini kabul etti. Ahmet Davutoğlu'nun tanık olarak dinlenmesi talebinin "şahsın olaya ilişkin bilgi ve görgüsünün bulunmadığı" gerekçesiyle, ihbar mektubunu gönderenlerin kimliğinin araştırılması ve tanık olarak dinlenmeleri talebinin kişilerin can güvenliği gerekçesiyle, mektupta adı geçen istihbaratçı polislerin mahkemede dinlenmesi talebinin "olaya ilişkin bilgi ve görgülerinin bulunmaması" gerekçesiyle reddine karar verildi. Sanık polislerin tutuklanması talebi reddedildi. Bir sonraki duruşma 15 Haziran 2022 saat 10.30'da görülecek.

LÜTFİLLAH TACİK DAVASI 25. DURUŞMA (KARAR)

Afgan mülteci Lütfillah Tacik, Van'daki Geri Gönderme Merkezi'nde polislerden gördüğü muamele sonrasında fenalaşarak hayatını kaybetti. İki polisin, "basit yaralama", "ölüme sebebiyet verecek şekilde kasten yaralama" ve "görevi kötüye kullanma" suçlamalarıyla

FREE OSMAN KAVALA

yargılandığı davanın 25. duruşması, Van 2. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 15 Şubat 2022'de görüldü.

YARGILAMA

Duruşmada Tacik Ailesi'nin avukatı Mahmut Kaçan ve sanık polis memurlarının avukatı Dursun Yılmaz hazır bulundu. İddia makamı mütalaasını tekrarladı.

Av. Kaçan delillerin sanıklar tarafından karartıldığını, düzenlenen bilirkişi raporunda olay yerini gören kamera hariç tüm kameraların çalıştığının tespit edildiğini, ilgili kameranın hard disklerinde inceleme yapılması taleplerinin değerlendirilmediğini söyledi. Olaya şahit olan diğer çocukların ifadelerinin gerçeğe aykırı olarak alındığını ve ifade alınırken orada bulunmalarına izin verilmediğini paylaştı. Sanıklar hakkında işkence, kötü muamele ve öldürmeye teşebbüs suçlamasıyla ek savunma alınmasını talep etti.

Av. Yılmaz, Lütfillah Tacik'in sanık polis S.O. tarafından darp edildiğinin adli tıp raporunda "çıkmadığını", müvekkiline isnat edilen eylemin ispat edilmediğini ileri sürdü.

KARAR

Mahkeme, sanık polis S.O.'yu "kişi üzerindeki etkisinin basit bir tıbbi müdahaleyle giderilebilecek ölçüde" hafif yaralama suçundan 1/6 "takdiri indirim" uygulayarak 5 ay hapis cezasına çarptırdı. Sanığın "adli sicil kaydının bulunmaması, netice cezanın nevi ve miktarı ile sanığın tekrar suç işlemeyeceği konusunda mahkememizde olumlu kanaat oluşması nedeniyle" sanığa verilen hapis cezasının TCK'nın 51/1 maddesi gereğince ertelendi.

Sanık polis H.Ö.'nün "görevi kötüye kullanma" suçlamasından beraatine karar verildi.

GEZİ VE ÇARŞI DAVASI [BİRLEŞTİRİLMİŞ] 4. DURUŞMA

Osman Kavala'nın da "anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs" suçlamasıyla yargılandığı Gezi Parkı Hak Savunucuları Davası ile Osman Kavala'ya ayrıca açılan ve "Devletin gizli kalması gereken bilgilerini casusluk amacıyla temin etme" suçlamalarını içeren davalar birleştirilmişti. Ardından birleştirilen bu dava da Çarşı Davası ile birleştirilmişti.

İstanbul 13. Ağır Ceza Mahkemesi 21 Şubat 2022'de, görülen dördüncü duruşmada Çarşı Davası dosyasının birleşik dosyadan ayrılmasına karar verildi. Mahkeme heyeti Kavala'nın tutukluluğuna devam kararı verdi.

21 Mart'ta görülen beşinci duruşmada mahkeme heyeti soruşturmanın genişletilmesi taleplerinin reddine, savunma tarafına mütalaaya karşı beyanda bulunabilmek üzere hazırlık yapması için "son kez" süre verilmesine karar verdi. Heyet çoğunluk oyuyla Kavala'nın tutukluluğunun devamına karar verdi. Bir sonraki duruşma 22 Nisan 2022 10.00'da görülecek.

ALİ EL HEMDAN DAVASI 7. DURUŞMA (KARAR)

Suriyeli Ali el Hemandan'ın katil zanlısı polis memuru F.K.'nin Adana 9. Ağır Ceza Mahkemesi'nde "kasten öldürme" suçlamasıyla yargılandığı davanın 7. duruşması 21 Aralık 2021'de görüldü. Sanık polisin cezaevinden SEGBİS'le bağlandığı duruşma dört saat gecikmeyle başladı.

El Hemandan ailesi avukatı Rıdvan Şahin, ölüm anı görüntülerini içeren kamera kayıtları ortaya

çıkana kadar F.K.'nin ayağının takıldığı için düşerken silahının yanlışlıkla ateş aldığı ve el Hemandan'ın kaçtığı gibi argümanlarla sanığın kendini savunduğunu hatırlattı. Kamera görüntülerinin çok net olduğunu, F.K.'nin beyanlarıyla görüntüler arasında çelişkiler bulunduğunu söyledi.

Sanık polis F.K.' son sözünde, havaya ateş edeceği sırada olayın yanlışlıkla gerçekleştiğini söyledi. Ceza verilmesi halinde el Hemandan'ın "Dur!" ihtarına uymaması ve F.K.'nin sıcak takip uygulaması üzerine olayın gerçekleşmesinden hareketle, müvekkili hakkında haksız tahrik indirimi uygulanmasını istedi.

Sanık F.K.'ye son sözü sorulduğunda "Böyle bir şey olsun istemedim. Öldürme kastıyla ateş etmedim. Böyle bir ihtimal olmaz." ifadelerini kullandı.

KARAR

Mahkeme, sanık polis F.K.'nin "kasten öldürme" suçundan müebbet hapis cezasına çarptırılmasına karar verdi. Sanığın, "olaydan sonraki davranışları, cezanın geleceği üzerindeki etkisi, geçmişteki hali" vb. kanunda yazılı unsurlar heyet tarafından değerlendirilerek, ceza 25 yıl hapis cezasına indirildi. Heyet başkanı cezada indirim uygulanmasına muhalefet şerhi koydu.

El Salvador'lu Teodora del Carmen Vásquez serbest bırakılmasının ardından Haklar İçin Yaz'da kendisine yazılan dayanışma mektuplarını teslim alıyor

©Amnesty International

MEKTUPLARIMIZLA DEĞİŞİM MÜMKÜN MÜ?

DAMLA KURU

Savunuculuk Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

İnternet sitemizi ya da sosyal medya hesaplarımızdan en az birini takip ediyorsanız, bir süredir destekçimizseniz ve bültenlerimizi okuyorsanız “İmzalarınız Hayatları Değiştirebilir”, “Kelimelerin Gücünü Adalet İçin Kullanma Zamanı”, “Kelimelere Güven, İmzanda Güç Var” gibi çağrılarımıza aşinasınızdır. Bizler kelimelerin gücüne inanıyor, bu sebeple kampanyalar yapıyoruz, lobi departmanı olarak imzalarınızı, talep metinlerinizi kamu idaresine iletiyoruz. Sizin sesinize ek olarak, bizler de kamu idaresine mektup yazıp mesaj ve taleplerimizi ekliyoruz.

Uluslararası Af Örgütü, kelimelerin gücüne inananların bir araya gelerek kurduğu bir harekettir. Peter Benenson, 1961'de Portekizli iki öğrencinin yasaklı kelime olan 'özgürlüğe' kadeh kaldırdıkları için cezaevine gönderildiğini öğrendikten sonra dünya çapında “1961 Af Çağrısı” kampanyasını başlattı. Benenson'ın yaptığı çağrı dünyanın

dört bir yanındaki gazetelerde basıldı, destek gördü. 1960'larda yerel aktivist gruplarının kurulmasıyla, dünyanın dört bir yanındaki düşünce mahkumlarının serbest bırakılması için hükümetlere mektup yazma yöntemi benimsendi.

Benenson'un çağrısından yola çıkarak, insan hakları ihlal edilmiş ve durumu itibarıyla acilen harekete geçilmesi gereken bireyler için **acil eylem** adını verdiğimiz hızlı ve kısa süreli imza kampanyaları düzenliyoruz.

Uluslararası Af Örgütü, özellikle özgürlüklerin yoğun bir şekilde kısıtlandığı dönemlerde Türkiye'deki pek çok kişi için acil eylem çağrısı başlattı. Bu yazıda Uluslararası Af Örgütü'nün geçmişte kamuoyu tarafından tanınan bazı kişiler için başlattığı acil eylem kampanyalarından örnekler vereceğim ve 2021 boyunca çalıştığımız acil eylemlere kısaca değineceğim.

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE ACİL EYLEMLER

Türkiye'nin 3. Cumhurbaşkanı *Celal Bayar*, Uluslararası Af Örgütü'nün serbest bırakılması için aktif kampanya yürüttüğü Türkiye'den ilk düşünce mahkumudur.

1960'larda “komünist propaganda” suçuyla hakkında dava açılan ve kısa bir dönem cezaevine giren Aziz Nesin için de acil eylem kampanyası yapıldı.

Uluslararası Af Örgütü, edebiyatın önde gelen isimlerinden *Sevgi Soysal* hakkında da kampanya yürüttü.¹ Ekim 1972'de yayımlanan bültende Sevgi Soysal'ın 'Yürümek' adlı kitabının müstehcenlik suçu ile dava edilmesinden başlayıp, TRT'den atılması ile devam eden ve orduya hakaret suçundan mahpusluğuna kadarki süreçte yaşadıklarını anlatıp, dönemin Adalet Bakanı Hasan Fehmi Alparslan'a hitaben, Soysal'ın beraat talebi için mektup yazılması çağrısı vardı.

12 Mart sonrasında yasaklanan Türkiye İşçi Partisi'nin eski genel başkanı *Behice Boran*, Ekim 1972'de 15 yıl hapis cezasına mahkûm edildi. Uluslararası Af Örgütü 1973 yılı Mayıs bülteninde, Behice Boran'ın 1950'de Kore Savaşı'na karşı çıkışından itibaren yaşadıklarını aktararak dönemin Başbakanı Naim Talu'ya, Adalet Bakanı Hasan Fehmi Alparslan'a ve çeşitli ülkelerde Türkiye Büyükelçiliklerine hitaben Boran'a beraat talebiyle mektup yazılması çağrısına yer verdi.²

Uluslararası Af Örgütü'nün acil eylem çağrısında bulunduğu bir diğer isim ise Türkiye'de Kürtler hakkında çeşitli araştırmalar yapan *İsmail Beşikçi*dir. Beşikçi, özgürlüğünden defalarca mahrum bırakıldı, Uluslararası Af Örgütü de onun için defalarca acil eylem kampanyası başlattı ve Beşikçi'yi düşünce mahkûmu ilan etti.³

Şimdilerde kampanyalarımızda insan hakları ihlallerinin son bulması için sıklıkla çağrı yaptığımız Cumhurbaşkanı *Recep Tayyip Erdoğan* için Uluslararası Af Örgütü olarak 1999 yılında acil eylem kampanyası düzenledik ve 1999 yılı Yıllık Raporu'nda Recep Tayyip Erdoğan'ın yaşadığı hak ihlallerine de yer verdik.⁴

Moda tasarımcısı ve LGBTİ+ hakları aktivisti *Barbaros Şansal*, 2017'de sosyal medya hesabından paylaştığı video ve tweetler sebebiyle TCK 216'da yer alan “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” suçundan yargılandı.

Şansal, 2 Ocak'ta Kuzey Kıbrıs'tan sınır dışı edilerek Türkiye'ye geri gönderildi ve 58 gün tutuklu kalmasının ardından 1 Mart tarihinde tahliye edildi. Uygulanan yurt dışı yasağı, Şansal'ın mesleki faaliyetlerini sürdürmesini uzun süre engelledi ve yetkililer Şansal'a yönelik olası saldırılara karşı herhangi bir koruma sağlamadı. Şansal'a verilen seyahat yasağının kaldırılması, yetkililerin Şansal'ı koruması ve yargılandığı davadan beraatı talebiyle 2017'de dönemin Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'a ve İstanbul Valisi Vasip Şahin'e hitaben acil eylem kampanyası başlatıldı.⁵

Sahne ismiyle *Ezhel* olarak bilinen rap sanatçısı Sercan İpekçioğlu hakkında, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından hazırlanan 13 Haziran 2018 tarihli iddianamede, İpekçioğlu'nun TCK madde 190/2'de düzenlenen “Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanılmasını Özendirme Suçu” kapsamında cezalandırılması talep edildi. 2018 Haziran'ında ifade özgürlüğü kapsamında Ezhel'in beraatı talebiyle dönemin Adalet Bakanı Abdulhamit Gül'e acil eylem çağrısı başlattık.⁶

Yukarıda ancak bir bölümüne değinebildiğim pek çok kişi için acil eylem kampanyası düzenlemiş olmamız Uluslararası Af Örgütü'nün herhangi bir siyasi ideolojiden

bağımsız ve tarafsız çalışmalar yürüttüğünün bir ispatı niteliğindedir.

Türkiye şubesi olarak 2021'de 13 acil eylem kampanyası başlattık. Acil eylem çağrılarını genellikle bireysel vakaları ele alırken, bu sene bu durumun üç istisnası vardı. Boğaziçi Üniversitesi'nde barışçıl protesto hakkını kullanan öğrenciler, Sincan'da zorla kaybedilen ve keyfi olarak gözaltında tutulmuş kişiler ve Danimarka'dan geri gönderilme tehlikesi bulunan Suriyeli mülteciler için acil eylem çağrılarımız oldu. 2021 senesinde açtığımız acil eylemlerden üç tanesi Türkiye'de yaşanan hak ihlalleri ile ilgiliydi.

Uluslararası Af Örgütü'nün devam eden ve yeni yayımlanan acil eylem çağrılarımıza katılmak, insan hakları mücadelesine destek vermek için sosyal medya hesaplarımızı takip edebilir, internet sitemizdeki kampanyalar bölümünden acil eylemlerimize katılabilirsiniz. Yazının başında da söylediğim gibi, imzalarımız hayatları değiştirebilir!

1. <https://www.amnesty.org/es/wp-content/uploads/2021/06/nws210101972en.pdf>
2. <https://www.amnesty.org/tr/wp-content/uploads/2021/06/nws210051973en.pdf>
3. <https://www.amnesty.org/en/documents/eur44/120/1990/en/>
4. <https://www.amnesty.org/en/documents/pol10/0001/1999/en/>
5. <https://www.amnesty.org/en/documents/eur44/5969/2017/en/>
6. <https://www.amnesty.org/en/documents/eur44/8512/2018/en/>

SEVGİLİ DESTEKÇİLERİMİZ

Pandemi koşullarındaki iki yılı aşkın süredir, Türkiye ve dünyada insan hakları ihlalleri artıyor. Sizlerin destekleri ve birlikte olmamızın gücüyle bu ihlallerin önüne geçebilmek, sorumlulara çağrıda bulunabilmek ve her bir insanın insan hakları standartlarına erişebilmesini sağlamak amacıyla, kampanyalar yürütmeye devam ediyoruz.

Bu süreçte, birçoğunuzu aradık, sesinizi duyduk, birçoğunuzla tanıştık ve sohbet etme fırsatı bulduk. Bu bir yıl içinde, çok sayıda yeni destekçimiz aramıza katılarak, insan hakları mücadelemizi güçlendirdi. Giderek daha fazla büyümenin verdiği heyecanla, sizlerden aldığımız destek ve inançla bu çalışmalarını özgürce yapabilmek çok kıymetli!

ÇALIŞMALARIMIZI SÜRDÜRÜRKEN, NELERE DİKKAT ETTİĞİMİZİ DE SİZLERLE PAYLAŞMAK İSTİYORUZ:

İnsan hakları ilkelerinin uygulanmasına, cömertlikleriyle katkı sağlayan siz destekçilerimize karşı sorumluyuz. Sağladığınız destekleri olabildiğince hızlı değerlendiriyor, kaynakları makul ve sorumlu bir şekilde kullanıyoruz.

Çalışmalarımızda, hak sahiplerinin gerçek hikayelerine yer vererek, hikayelerini daha fazla insana duyurmayı amaçlıyoruz. Bu hikayeleri anlattığımızda, birincil önceliğimiz, bireyin veya topluluğun isteklerine, onuruna ve güvenliğine saygı duymaktır. Bu nedenle, hak sahiplerinin hikayelerini, yalnızca bunu yapmak için önceden onay aldığımız durumlarda paylaşıyoruz.

Bireysel desteklerinizle kaynak oluştururken, Türkiye'deki ilgili mevzuatlara uygun çalışıyor, sizlere elimizden gelen en iyi deneyimi sunmaya çalışıyoruz. Böylece hep birlikte, herkes için insan haklarını teşvik etmek ve korumak üzere daha fazlasını yapabileceğimizi biliyoruz. Bu faaliyetlerin şeffaf, etik ve güvenilir olması en önemli kriterimizdir.

Şeffaflık ilkimiz ekseninde, finansal raporlarımızı internet sitemizde paylaşıyoruz. Daha fazla gelir elde etmek amacıyla değil, insan hakları çalışmalarımıza fon yaratmak ve stratejik hedeflerimizi gerçekleştirmek amacıyla kaynak geliştiriyoruz.

Bugün bu sayfaya gelene kadar okuduğunuz bu bültendeki tüm çalışmalarını, verdiğiniz maddi ve manevi desteklerle yapabildik. Bu süreçte insan hakları mücadelemize sunmuş olduğunuz katkılar, arkamızda hissettiğimiz en büyük güç oldu.

BURCU GÜLTEN

Destekçi İlişkileri ve Tele-Kaynak Geliştirme Koordinatörü
Uluslararası Af Örgütü Türkiye

**ARAMIZDA OLDUĞUNUZ VE
DESTEKLERİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜRLER!**

ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ

**KADINA YÖNELİK ŞİDDETİ ORTADAN KALDIRMAK
İÇİN YOL HARİTASI, RAPORUMUZDA**

bit.ly/sozlerieylemegecir

**ULUSLARARASI
AF ÖRGÜTÜ**

